

Alles wat je aandacht geeft groeit!

ECOLOGISCH BEHEER IN MAASTRICHT
MONITORRAPPORT 2024

Argusvlinder

Inhoud

04	Voorwoord
06	Inleiding

MONITORINGSRESULTATEN

12	Grote gele kwikstaart
14	Bos Vaeshartelt
18	Groene Wig Malberg
24	Frontenpark: Hoge Fronten
34	Frontenpark: Lage Fronten
44	Mariënwaard
50	Natuurpark Nazareth
56	Bermen: Lage kanaaldijk
60	Vestingwerken: Preekherengang en Achter het Vrijthof
64	Literatuur
65	Colofon

"DIT RAPPORT
TOONT DE
KWETSBAARHEID
EN DE VEER-
KRACHT VAN
DE NATUUR"

Astrid Verblakt

VOORWOORD DOOR
DIRECTEUR ASTRID VERBLAKT

Alles wat je aandacht geeft groeit!

Geen enkele burger ontkomt inmiddels aan de gevolgen van klimaatverandering. Gelukkig zien we dat meer en meer mensen hun verantwoordelijkheid nemen.

Toch zien we ook tegenstrijdige bewegingen. Zo staat het klimaatakkoord van Parijs opnieuw onder druk door het uittreden van Amerika. Binnen deze dynamiek proberen we op lokaal niveau impact te maken. Het ecologisch beheer van de 120 ha natuurgebied in Maastricht draagt daar zeker aan bij. Als onderdeel van deze

beheeropdracht monitoren we jaarlijks de bijzondere flora en fauna in deze natuurgebieden.

Ook dit jaar presenteren we vol enthousiasme de monitorrapportage. Enerzijds toont deze de kwetsbaarheid van de inheemse soorten en ook de veerkracht van de natuur. Al met al mooie stukjes Maastricht om te koesteren.

Compliment aan de samenstellers van deze rapportage en met dank aan de gemeente Maastricht als opdrachtgever.

INLEIDING

CNME Maastricht beheert een netwerk van 22 natuurgebieden van zo'n 120 ha in en voor de gemeente Maastricht. De ligging van de verschillende gebieden is te zien in de overzichtskaart. Het beheer vindt op een ecologische wijze plaats en heeft als doel de natuurwaarden te behouden en te versterken.

De monitoringsresultaten geven inzicht in de veranderingen per gebied en bieden input voor de beheermaatregelen en afstemming op de aanwezige soorten en vegetatietypen. Voor de beschrijving van de monitoringssystematiek wordt verwezen naar voorgaande monitorverslagen (CNME, 2024).

Dit monitorrapport beschrijft monitoring-resultaten van de door CNME beheerde natuurgebieden voor de gemeente Maastricht in 2024. Jaarlijks wordt de helft van de gebieden gemonitord. In 2024 zijn de vegetatie en bijzondere planten van de volgende gebieden in kaart gebracht: Bos Vaeshartelt, Groene wig Amby, Hoge Fronten, Lage Fronten, Mariënwaard, Nazareth oost (inclusief

natuurspeelplaats en Jerusalem), bermen: Lage Kanaaldijk, vestingwerken: Achter het Vrijthof en Preekherengang. Van de Hoge Fronten, de bermen en de vestingwerken worden jaarlijks een gedeelte geïnventariseerd. Verder worden de muurhagedis populaties in het Frontenpark jaarlijks gemonitord.

Aanvullend zijn voor het beheer interessante monitoringsgegevens van derden opgenomen. Voorbeeld hiervan is de vleermuismonitoring in de Hoge Fronten, uitgevoerd door vrijwilligers van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg. Ook waarneming.nl wordt geraadpleegd t.a.v. van zeldzame soorten. Tevens werden de op verschillende plekken in de stad geplaatste nestkasten voor de grote gele kwikstaart gemonitord.

De vegetatiemonitoring is in 2024 in het veld opgenomen met Fieldmaps een applicatie van ARCGISonline. Per vegetatietype en plantensoort worden de locaties, evt. kenmerken en foto's ingevoerd op een tablet.

In Fieldmaps is gekozen voor een grove indeling in vegetaties (zie hiernaast). Voor glanshavergrasland worden twee typen onderscheiden, G1 en G2;

G1 Dit type glanshavergrasland is soorten- en bloemenarmer.
G2 Dit type glanshavergrasland is soorten- en bloemenrijker.

In het archief van CNME zijn van 2024 de gedetailleerdere beschrijving van de vegetatietypen en een soortenlijst van het deelgebied van de Hoge Fronten aanwezig. Deze zijn niet opgenomen in deze rapportage.

Leeswijzer:

In de gebiedsbeschrijvingen in dit rapport, wordt telkens de volgende punten beschreven;

- 1) korte gebiedskarakteristiek,
- 2) kaarten van de vegetatietypen met foto's
- 3) kaarten van de bijzondere plantensoorten met foto's
- 4) evt. faunagegevens

Per gebied wordt een kort vergelijk gemaakt met de gegevens uit 2022 voor wat betreft de vegetatie en soorten.

Vegetatietypen 2024

	bos (B)
	binnenlandse pioniergemeenschap (P)
	droog grasland (DG)
	geasfalteerde grond (A)
	grasland van open plekken in een bos (BG)
	laan (L)
	marjoleinruigte (MR)
	moeras (MO)
	muurvegetatie (M)
	muurvoetvegetatie (MV)
	oever- en watervegetatie (OE)
	ruderaal ruigte (R)
	strooiselruigte (NR)
	struweel/ haag (S/DS)
	vloedbos (VB)
	water (W)
	glanshaverhooiland (G2)
	glanshaverhooiland (G1)
	Overige

Ecologisch beheer in de stadsnatuurgebieden van Maastricht en regio

1 Bos Vaeshartelt (3 ha)	12 Zouwdal (3 ha)
2 Groene wig Malberg (1 ha)	13 Natuurtransferium en hondenlos-
loopgebied Sint Pietersberg (6 ha)
3 Hoge Fronten (16 ha)	14 Groene wig Amby (4 ha)
4 Lage Fronten (10 ha)	15 Lage kanaaldijk (3 ha)
5 Landgoed Mariënwaard (7 ha)	16 Sportpark Scharn (3 ha)
6 Jekerdalpark (8 ha)	17 Heugem Oeslingerbaan (4 ha)
7 Natuurpark Nazareth Oost (6 ha)	18 Grondwal de Heeg (7 ha)
8 Natuurpark Nazareth Spoorzijde (5 ha)	19 Eijsden-Maastricht (10 ha)
9 Geusselpark (5 ha)	20 Via Regia (2 ha)
10 Regenwatervijver Amby (6 ha)	21 Vestingwerken (3 ha)
11 Weide Campagne (2 ha)	22 Recessenpark (3 ha)

Monitorings- resultaten

Grote gele kwikstaart

Gebiedskarakteristiek

Om de grote gele kwikstaart extra nestgelegenheden te bieden, zijn in januari 2024 op 5 locaties een speciale nestkast geplaatst (zie figuur 1). Door de nestkasten onder bruggen te plaatsen is bovendien de kans op verstoring of predatie het kleinst.

Over de Jeker in de binnenstad zijn op 4 locaties nestkasten geplaatst. Over de Kanjel in noord Maastricht is een nestkast geplaatst op de plek waar de Kanjel onder het spoor gaat. Op deze plekken zijn ook voldoende groene bosschages aanwezig.

Grote gele kwikstaarten zijn beschermde zangvogels die het liefst broeden langs snelstromende beken of rivieren, zoals de Jeker. Liefst omzoomd met bos, maar zeker ook in bebouwd gebied. In bebouwd gebied broeden ze het liefst onder bruggen.

In de winter zijn ze niet gebonden aan beken dan kunnen in steden grote gebouwen met plassen op het dak een aantrekkelijk biotoop vormen.

Figuur 1: Geplaatste nestkasten grote gele kwikstaart 2024

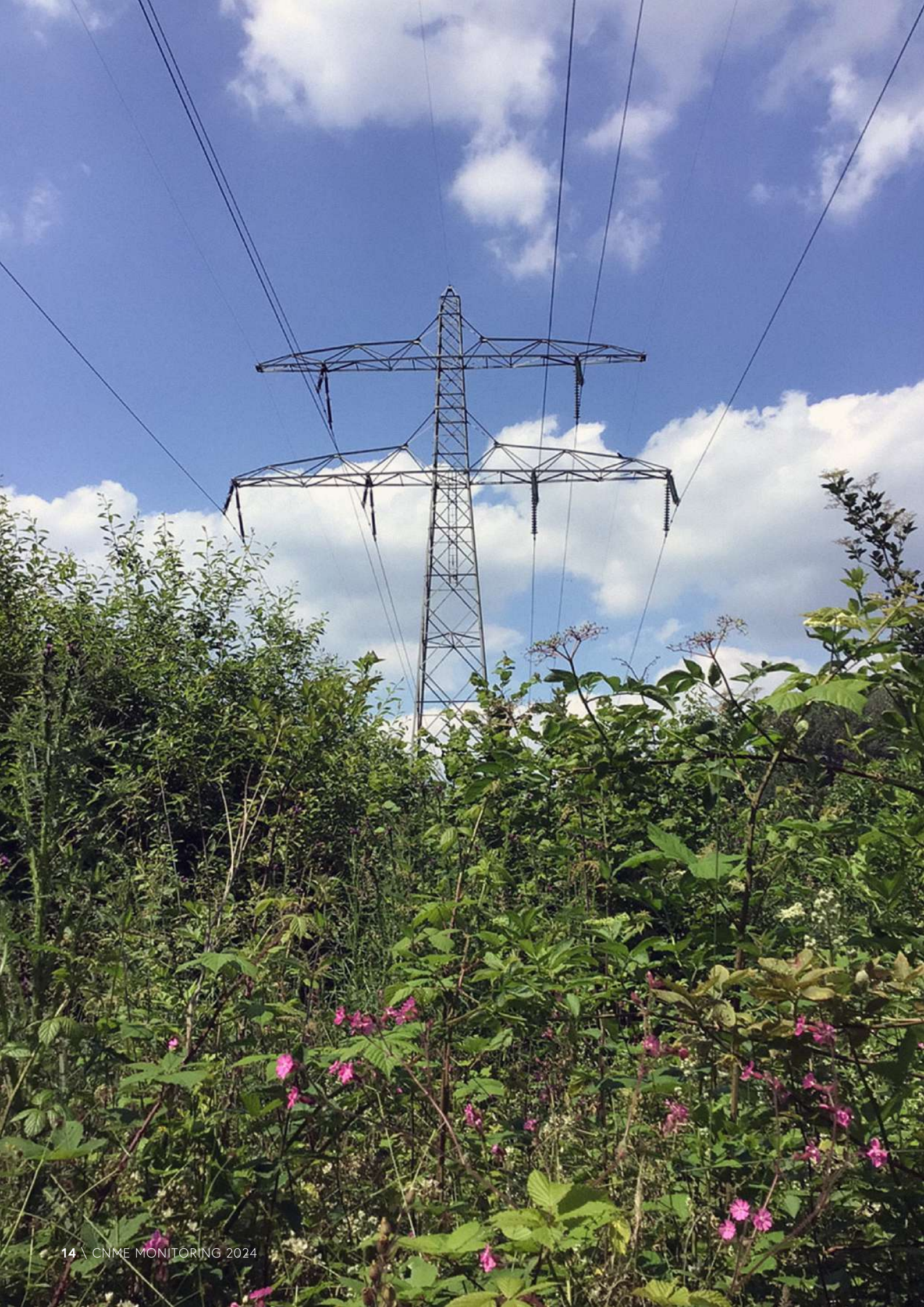

Monitoring

In het broedseizoen van de grote gele kwikstaart zijn de nestkasten gecontroleerd op broedactiviteit. In 2024 was er nog geen broedactiviteit. Komende jaren worden de locaties gemonitord op de aanwezigheid van nesten.

Bos Vaeshartelt

Gebiedskarakteristiek

Het bosje bij Kasteel Vaeshartelt is klein en bijzonder. Het is een oude boslocatie waar al rond het jaar 1000 bos lag. Desalniettemin zijn de bomen niet oud. In het voorjaar vormen bosanemoon, muskuskruid, speenkruid en sneeuwkllokjes een kleurrijk tapijt over het hele gebied.

De vegetatietypen

Het bos valt grotendeels onder het Esdoorn-essenbos en een gedeelte eiken-haagbeukenbos. Doordat er de laatste jaren veel bomen zijn dood gegaan, door onder andere droogte, de essentaksterfte en iepenspintkever veranderen ook de struik- en kruidlaag voortdurend. De bedekkingsgraad van de kruiden is grotendeels tussen de 75%- 100%. De oppervlakte aan bos is gelijk gebleven t.o.v. 2022.

Figuur 2: Vegetatietypen Bos Vaeshartelt

22-1-2025

Vegetatietypen 2023

■ bos (B)

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

60cm Resolution Metadata

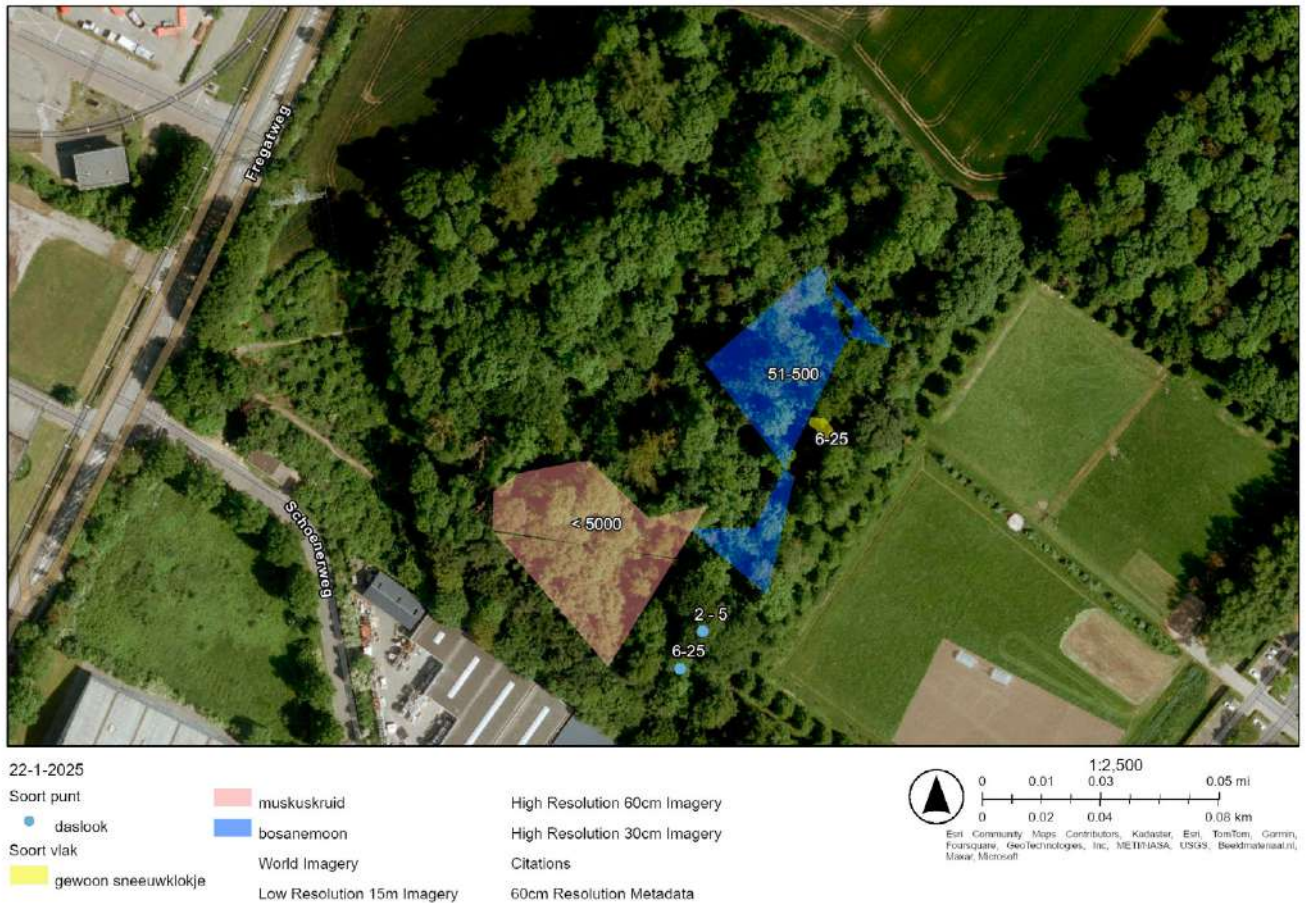
1:2,500
0 0.01 0.03 0.05 mi
0 0.02 0.04 0.08 km

Esri, Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc., METI/IASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

Verspreiding van bijzondere planten

Vergeleken met 2022 zijn deze vier soorten in verspreiding achteruitgegaan. Maretak werd niet meer gezien (doordat de tak met maretak in een eerder jaar is afgebroken).

Figuur 3: Bijzondere planten in het bos Vaeshartelt in 2024

G1

G2

G2

G2

Groene Wig Malberg

Gebiedskarakteristiek

De groene wig Malberg is een natuurspeelterrein midden in de wijk Malberg met bloemrijke graslanden, een trapveldje, wilgenhutten, struikhuizen, boomstammen, klimbomen, een voetbalveld, een Tiny Forest en stapelmurtjes.

Het is een mooi voorbeeld hoe op een klein oppervlakte in de stad een natuurlijke stapsteen kan ontstaan met een variatie aan soorten.

De vegetatietypen

De graslanden zijn in te delen in twee verschillende typen glanshavergraslanden, G1 en G2. De G1-glanshavergraslanden liggen onder de bomen en

struwelen en zijn grazig en kennen weinig bijzondere soorten. Enkel de bonte wikke komt op een gedeelte van G1 voor.

De G2-graslanden omvatten het grootste oppervlakte en zijn bloemrijk. Verspreid over het grasland komen knooppkruid, luzerne, glad walstro, groot streepzaad Sint-janskruid voor. Met name het gedeelte rondom de stapelmuren, is bijzonder soortenrijk, met soorten die meer van schralere omstandigheden houden, zoals blaassilene, geel walstro, gewone agrimonie, beemdooievaarsbek, ruige leeuwentand en borstelkrans. Deze soorten zijn ooit ingezaaid en handhaven zich deels. Het karakter van deze graslanden is grotendeels gelijk gebleven.

Figuur 4: vegetatietypen Groene wig Malberg 2024

8-1-2025

Vegetatietypen 2024

- glanshaverhooiland (G2)
- glanshaverhooiland (G1)

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

30cm Resolution Metadata

1:1,500
0 0.01 0.01 0.03 0.03 0.05 km
0 0.01 0.01 0.03 0.03 0.05 mi

Esri, Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, Fourquare, GeoTechniques, Inc, METI/NASA, USGS, Bolidmaterial.nl, Moxie, Microsoft

Verspreiding van bijzondere planten

Grasklokje en rapunzelklokje werden weer teruggezien met respectievelijk 50-500 exemplaren en 2-5 exemplaren. Deze werden in 2022 niet gezien. De steenanjer was ook nog aanwezig wel met minder exemplaren. De paarse morgenster kwam nog maar

met één plant voor. Een aantal soorten die in 2022 voorkwam werd in 2024 niet gekarteerd namelijk borstelkrans, duifkruid en wondklaver. De overige soorten kwamen grotendeels overeen qua aantallen en verspreiding in vergelijking met gegevens van 2022.

Figuur 5-8: bijzondere planten groene wig Malberg 2024

8-1-2025

Soort vlak

rapunzelklokje

steenanjjer

wilde marjolein

grasklokje

harige ratelaar

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

30cm Resolution Metadata

1:1,500

0 0.01 0.01 0.03 mi

0 0.01 0.03 0.05 km

Esri Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc., NITV/NASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

8-1-2025

Soort vlak

kleine pimpernel

bonte wikke ondersoort varia

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

30cm Resolution Metadata

1:1,500

0 0.01 0.01 0.03 mi

0 0.01 0.03 0.05 km

Esri Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc., NITV/NASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

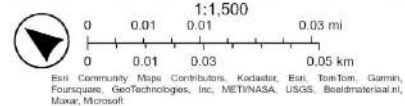

8-1-2025

● Paarse morgenster
Soort vlak
■ beemdskroon

World Imagery
Low Resolution 15m Imagery
High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery
Citations
30cm Resolution Metadata

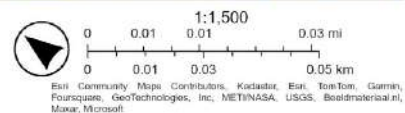

8-1-2025

Soort vlak
■ geoorde zuring
■ Veldsalie

World Imagery
Low Resolution 15m Imagery
High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery
Citations
30cm Resolution Metadata

Frontenpark: Hoge Fronten

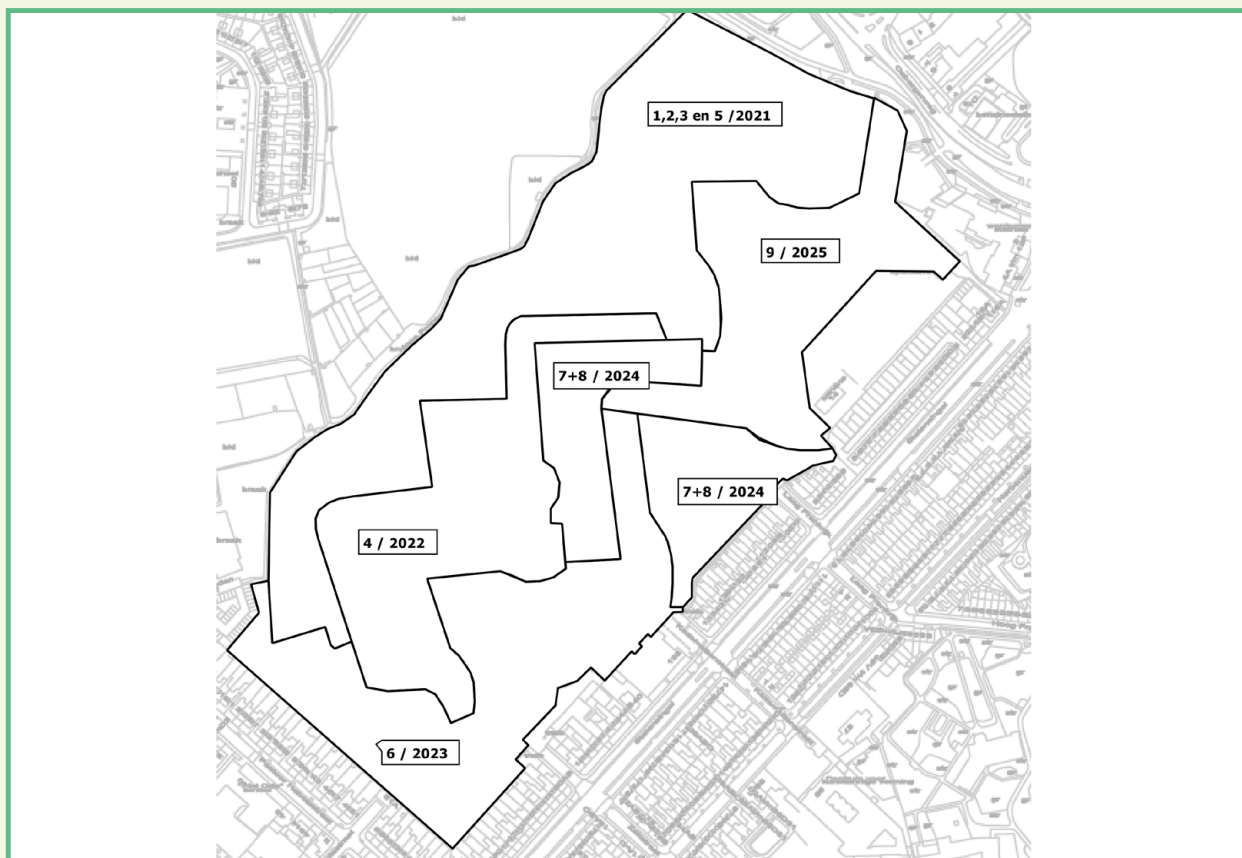
Gebiedskarakteristiek

De Hoge Fronten maken onderdeel uit van de oude vestingwerken van Maastricht. Dit deel van de vestingwerken zijn opgebouwd uit bastions, lunetten, droge grachten en een ondergronds gangenstelsel.

Hierdoor bestaan er veel hoogteverschillen en gradiënten in het gebied. Er komen bijzondere muurflora en – fauna, overwinterende vleermuizen en soorten-

rijke glanshavergraslanden met veel variatie in bloei en insecten voor.

De Hoge Fronten is in deelgebieden (begrazingseenheden) ingedeeld. In 2024 is begrazingseenheid 7 (bastion Saxen) en een deel van 8 (bastion Erfprins) voor het eerst sinds 2020 onderzocht.

Figuur 9: indeling onderzoeksgebieden begrazingseenheden Hoge Fronten

De vegetatietypen

Het algemene beeld is dat de vegetatie in dit deel steeds minder ruderaal wordt. Dit is een proces dat al te zien is vanaf de kartering in 2009, 2014, 2019. En ook de graslanden zijn schraler en bloemrijker geworden. Het aandeel ruderaal ruigte wordt steeds kleiner. De marjoleinruigte was in 2024 niet meer als typerend vegetatietype aanwezig.

Figuur 10: De vegetatietypen in begrazingseenheid 7, 8 in de Hoge Fronten in 2024

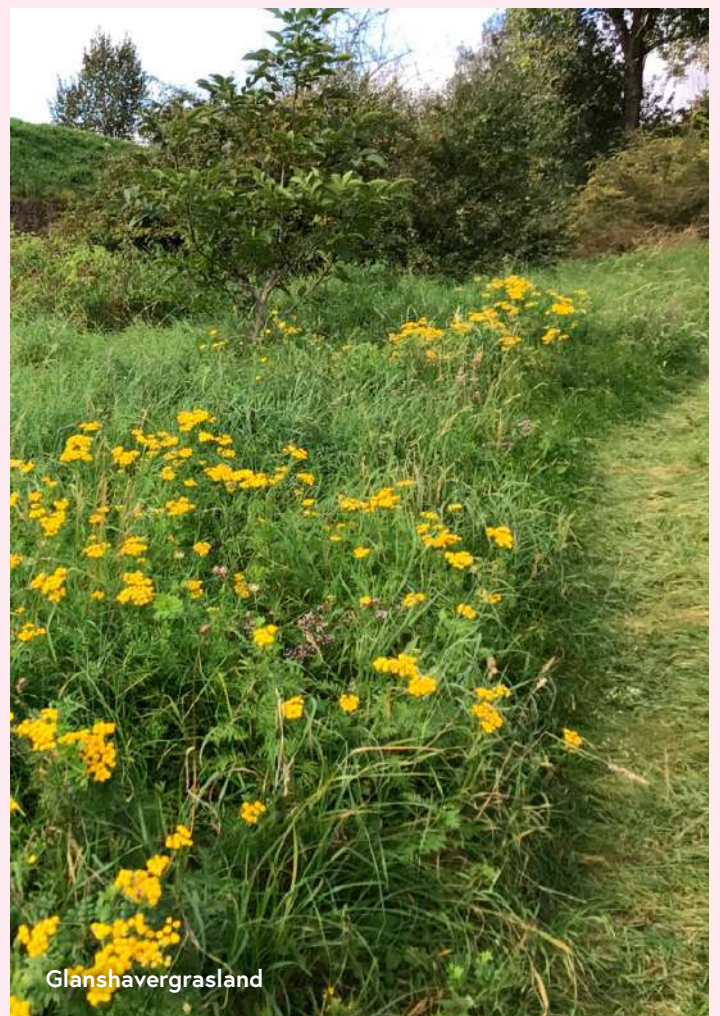
Bos Hoge fronten

Struweel haag

Glanshavergrasland

Glanshavergrasland

Verspreiding van bijzondere planten

Kleine pimpernel is in verspreiding iets afgenomen. Er blijft een grote plek over op de taluds met 50-500 exemplaren.

Gulden sleutelbloem is van 2 naar 1 plek gegaan, op deze plek zijn de aantallen gelijk gebleven tussen 50-500 exemplaren.

Kattendoorn werd eerder niet in dit deel gekarteerd. Deze is nu met 4 plekken van ieder 26-50 exemplaren erbij gekomen.

Beemdkroon is op drie plekken waargenomen. In 2019 was de verspreiding groter en telde tien afzonderlijke plekken.

IJzerhard is met een exemplaar waargenomen in vergelijking met 2-5 exemplaren in 2019.

Gewoon sneeuwklokje groeit nog met dezelfde aantallen (6-25) op dezelfde locatie als in 2019.

Er is ook een aantal soorten van de karteren soorten niet meer waargenomen in dit deel: grote kaardenbol, wilde marjolein, brede ereprijs, knolsteenbreek, groene bermzegge, boksdoorn, moeslook, gewone vogelmelk, goudhaver, ronde ooievaarsbek. Van sommige soorten is het onwaarschijnlijk dat ze helemaal zijn verdwenen, maar mogelijk wel overgroeid zijn geraakt in 2024. Door het natte weer, was de grasgroei in verhouding meer, dit ten nadele van de aanwezige kruiden.

Figuur 11 en 12: verspreiding bijzondere planten Hoge Fronten

8-1-2025

Soort vlak

- kattendoorn
- beemdkroon

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

0 0.01 0.02 0.04 mi

0 0.01 0.03 0.06 km

Esri, Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, FourSquare, GeoTechnologies, Inc, METN/ASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

Beemdkroon

Ijzerhard

Kattendoorn

Kleine pimpinel

Gulden sleutelbloem

FAUNA

Muurhagedis - Monitoring Meetnet Reptielen

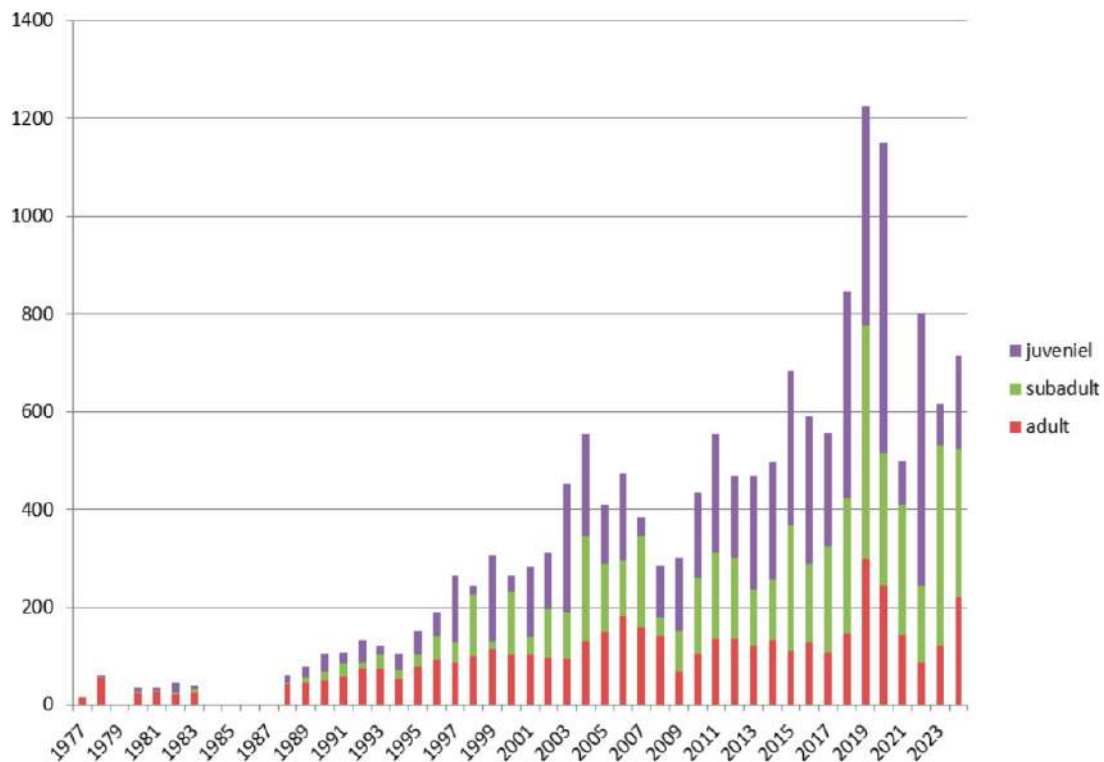
De muurhagedissenpopulatie wordt sinds 1978 gevolgd. Dit gebeurt volgens de gebruikelijke telmethode (zie voor beschrijving jaarverslag Hoge Fronten 2009, (CNME Maastricht en regio, 2010)).

In 2024 wordt de totale populatie muurhagedissen in de Hoge Fronten geschat op 713 dieren, bestaande uit (sub)adulten en juvenielen. Dit aantal is ongeveer 100 exemplaren meer als in 2023 geschat werd. Het aantal adulten is gestegen na een aantal jaren van daling. Dit jaar zijn er 220 adulten geteld t.o.v. 120 in 2023 en 86 in 2022. Het geschatte aantal subadulten betrof 330. Er werden 190 juvenielen geteld. KNMI typeerde 2024 als een extreem warm en zeer nat jaar met vrijwel de normale hoeveelheid zon.

Italiaanse muurhagedissen

In 2024 werden 4 Italiaanse muurhagedissen van de ondersoort: *podarcis muralis nigriventis* waargenomen in de Hoge Fronten. Deze zijn hoogstwaarschijnlijk illegaal uitgezet, gezien het gedrag en de locatie van de dieren. De inheemse soort in Maastricht behoort tot de ondersoort *podarcis muralis* ssp. *brongniardii*.

Er zijn risico's verbonden aan de aanwezigheid van allochtone ondersoorten van muurhagedissen. Ze tasten door hybridisatie de genetische integriteit van autochtone populaties aan. De Italiaanse muurhagedissen zijn tevens groter, sterker en opvallend groener gekleurd en kunnen de inheemse muurhagedissen beconcurreren (Spikmans, F. & R. Creemers, 2024).

Figuur 13: aantal muurhagedissen in de Hoge Fronten 1977-2024

Nieuw bolwerk voor muurhagedis

In het kader van het project 'Naar een nieuw bolwerk voor muurhagedis' zijn in 2024 ca 80 muurhagedissen overgeplaatst van het Frontenpark naar de Oehoevallei in de ENCI-groef. Exacte gegevens van de wegvanglocaties en uitzetlocaties worden in de rapportage van het project meegenomen.

Voorafgaand aan het uitzetten is door deskundigen getoetst aan de door de IUCN (International Union for Conservation of Nature) internationaal geldende criteria en richtlijnen voor (her)introducties van diersoorten (Creemers, R. & C. Frissen-Moors, 2024). Tevens is een vergunning door de Provincie Limburg afgegeven.

Vroedmeesterpad

Onderzoek voorkomen vroedmeesterpad

Door RAVON werd in 2024 onderzoek gedaan naar het voorkomen van larven van de vroedmeesterpad. Dit onderzoek loopt al sinds 2002. Hieronder zijn de kaarten opgenomen uit de presentatie van RAVON op de bijeenkomst van het platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad op 3 december 2024 (Janse, J, 2024). Er werden zeer hoge aantallen larven geteld, tot 435 larven in 1 water en in totaal 1131 larven (figuur 14). Dit aantal is hoger dan alle voorgaande jaren (zie figuur 15). Dit heeft ten dele te maken met lage waterstanden waardoor larven relatief makkelijker te vangen waren en een goed beheer van de wateren (p.m. Joran Janse, januari 2025). Er werden ook roepende padden genoteerd. De padden werden gehoord in de nabijheid van verschillende poelen.

Amfibieën in straat- en trottoirkolken

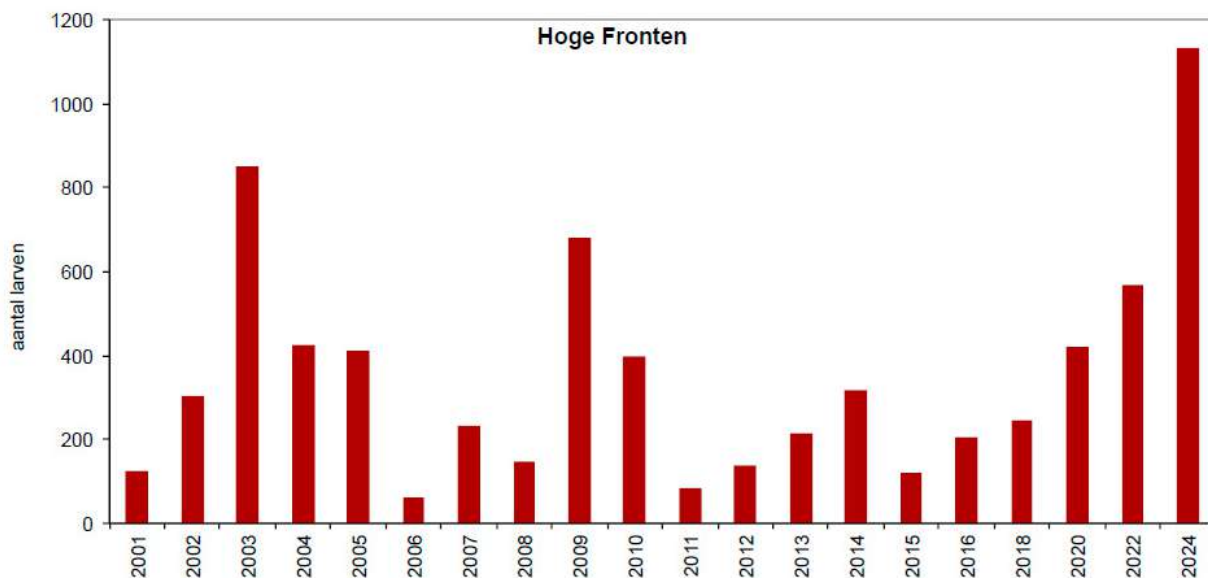
In 2024 vond er onderzoek plaats in Maastricht naar amfibieën in straatkolken. Uit landelijke onderzoeken kwam naar voren dat jaarlijks rond de half miljoen tot 1 miljoen amfibieën verdwijnen in straat- en trottoirkolken en daar niet meer uit kunnen klimmen (Creemers, R., 2023). Tussen de Hoge en Lage Fronten aan de Cabergerweg werden tijdens drie bezoeken 13 gewone padden in de kolken gevonden, eruit gehaald en overgezet. Het onderzoek dient om gemeente Maastricht te informeren en adviseren over het plaatsen van uitklimvoorzieningen in de straatkolken (Creemers, R., 2024).

Figuur 14: Ligging poelen en aanwezigheid vroedmeesterpad

Figuur 15: Aantalsontwikkeling larven vroegmeesterpad Hoge Fronten

Vleermuizen

Jaarlijks worden in de winter, in januari, februari door een telgroep van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg het ondergronds gangenstelsel van de Hoge Fronten bezocht. Tijdens dit bezoek worden alle waargenomen overwinterende vleermuizen genoteerd.

Ook dit jaar komen de aantallen en soorten grotendeels overeen met die van voorgaande jaren. Telgegevens zijn en blijven eigendom van de telgroepen en NHGL. Neem voor de overname van de gegevens contact op met J. Cobben via jos.cobben@outlook.com.

Figuur 16: Overwinterende vleermuizen in gangenstelsels Hoge Fronten 2024

Soortnaam/deelgebied	water-vleermuis	baard-vleermuis	franje-staart	dwerg-vleermuis	Totaal
Kazematten (deels)	6	6	27	1	40
Sortie C	4	13	5	0	22
Sortie D	0	0	0	0	0
Zgn. luister-gang	10	19	32	1	62

Vlinders

In de categorie $\geq$ zeldzaam werden in waarneming.nl de argusvlinder en staartblauwtje ingevoerd. In 2024 werd de argusvlinder geregeld waargenomen in de Hoge Fronten, in de perioden mei, eind juli en eind september. De argusvlinder is jaren weinig tot niet waargenomen hier.

Ook landelijk gaat de argusvlinder achteruit in voorkomen. In 2024 zijn ook landelijk weer meer argusvlinders waargenomen.

Het staartblauwtje werd in 2024 drie keer waargenomen in het Frontenpark, waarvan een keer in de Hoge Fronten. Dit blauwtje is in de Hoge Fronten sinds 2019 jaarlijks waargenomen. Sinds 2021 is het staartblauwtje landelijk gezien weer een standvlinder (bron: www.waarneming.nl (categorie $\geq$ zeldzaam), www.vlinderstichting.nl).

Staartblauwtje

Argusvlinder

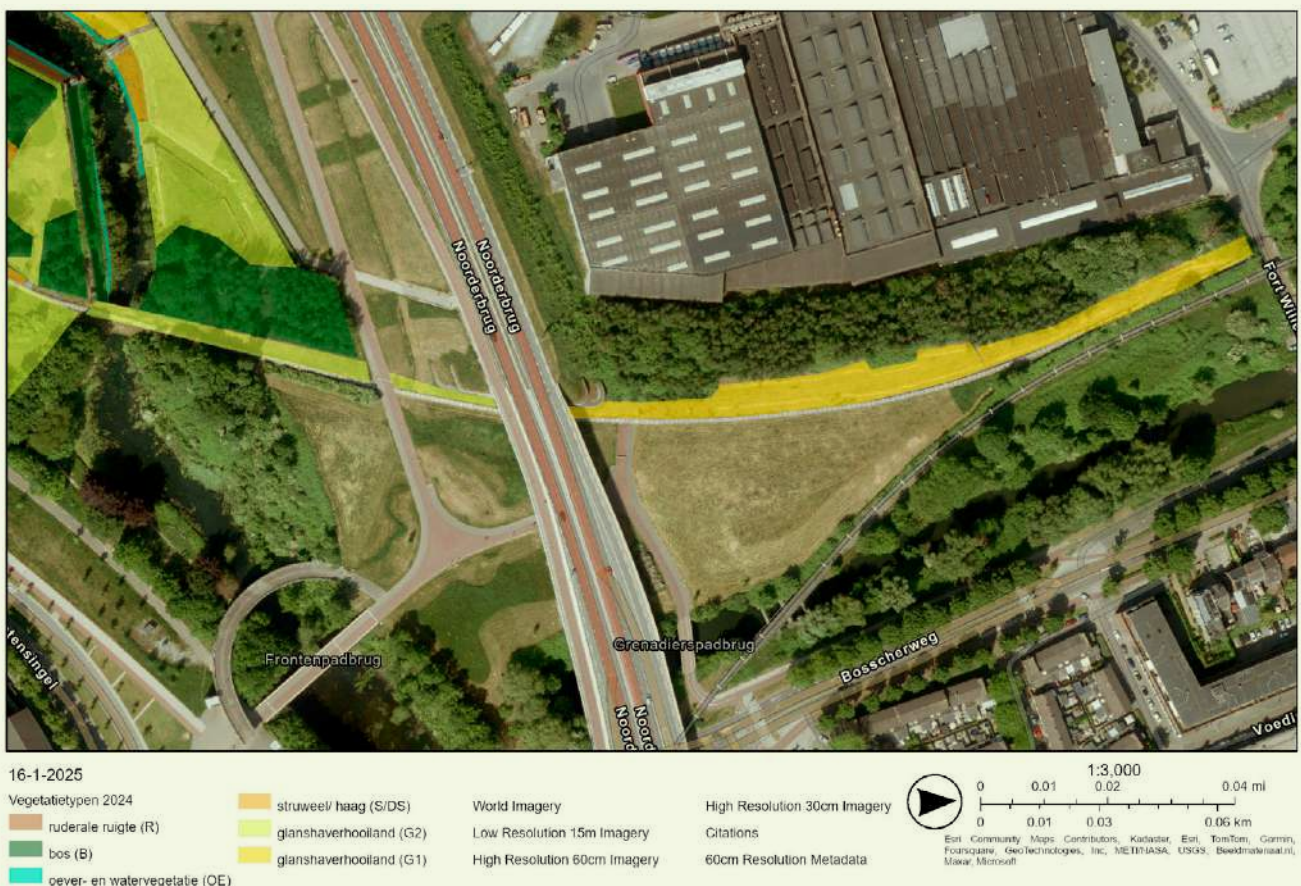
Frontenpark: Lage Fronten

Gebiedskarakteristiek

De Lage Fronten zijn het deel van de vestingwerken dat lager in het landschap ligt. De gracht is waterhoudend en staat in verbinding met het water van de Maas. Naast de restanten van de vestingwerken zijn hier ook nog overblijfselen te zien van het industriële verleden van Maastricht, toen het gebied gebruikt werd als

overslagstation. Vanuit het oude spooreplacement werden goederen overgezet op schepen. De Lage Fronten zijn anno 2024 een natuurlijk park, met een verscheidenheid aan biotopen, zoals natuurlijke oevers. De oude muren en het spooreplacement herbergen een bijzondere vegetatie.

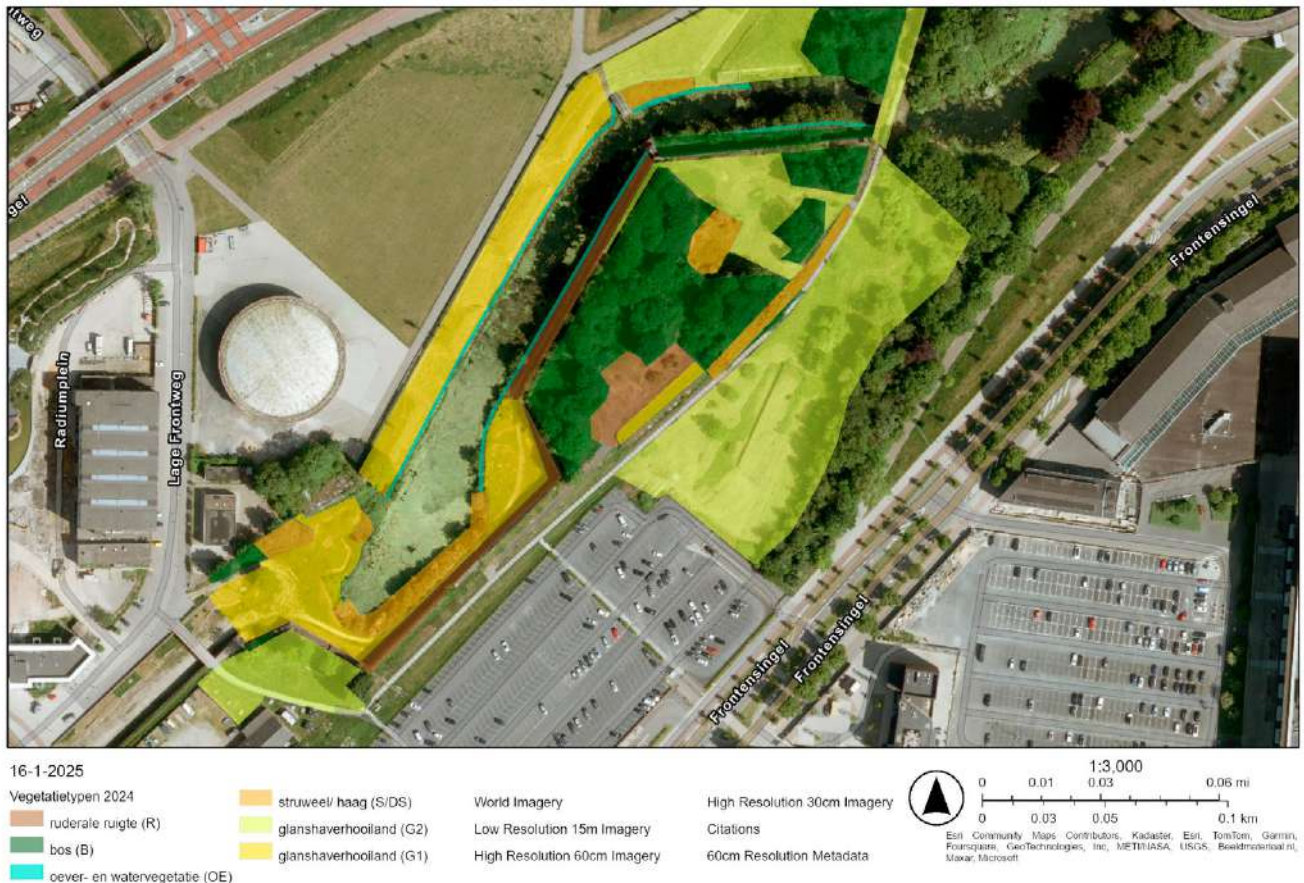
Figuur 17: vegetatietypen Lage Fronten noord

De vegetatietypen

T.o.v. 2022 is er meer oppervlakte bijgekomen met glanshavergrasland, ten koste van ruderaal ruigte met name in omgeving van het uitzichtpunt. Dit is resultaat van het gevoerde beheer. Er is nog steeds een afwisseling in vegetatie van struwelen, bos, glanshavergrasland, ruigte en water- en oevervegetatie.

Figuur 18: Vegetatietypen Lage Fronten zuid 2024

Verspreiding van bijzondere planten

Grote kaardenbol, wilde marjolein, beemdooievaarsbek, stengelomvattend havikskruid, bonte wikke en beemdkroon zijn grotendeels gelijk gebleven in verspreiding en aantallen. Rapunzelklokje is in verspreiding toegenomen. Brede wespenorchis werd in 2024 wel gezien en in 2022 niet. IJzerhard kende daarentegen in 2024 een afname in verspreiding. Robinia was minder aanwezig op het spoor richting Fort Willemweg.

Viltganzerik, kuifhyacint, weidehavikskruid, hazenpootje, muskuskaasjeskruid, wondklaver, harige ratelaar, grasklokje, kleine ratelaar, ronde ooievaarsbek, grote bevernel, goudhaver, donderkruid, kandelaartje en reuzenbereklauw werden in 2024 niet gekarteerd.

Robinia

Rapunzelklokje

Rapunzelklokje

Wilde marjolein

Figuur 19 - 24: Verspreiding bijzondere planten Lage Fronten

16-1-2025

Soort punt

• grote kaardenbol

Soort vlak

■ wilde marjolein

World Imagery

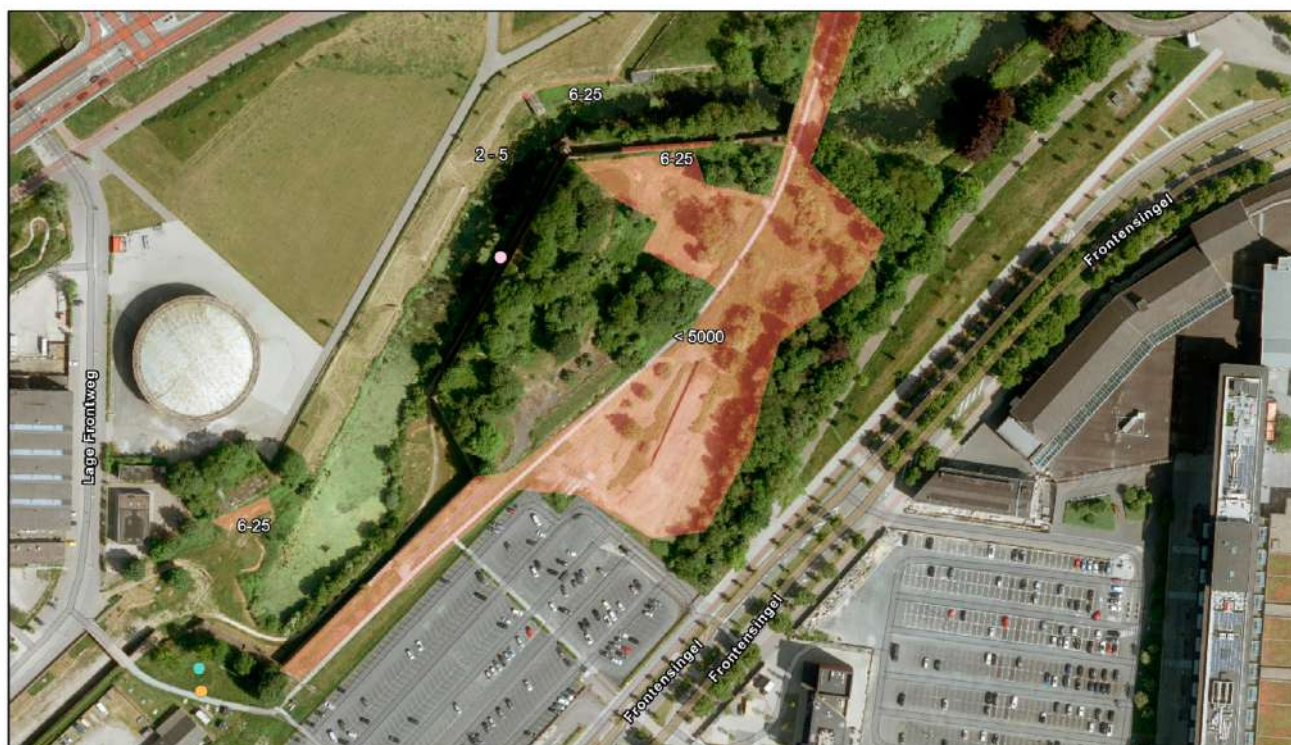
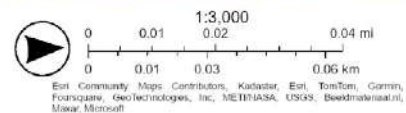
Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

60cm Resolution Metadata

16-1-2025

Soort punt

• beemdooievaarsbek

• brede wespenorchis

• wilde marjolein

Soort vlak

■ wilde marjolein

World Imagery

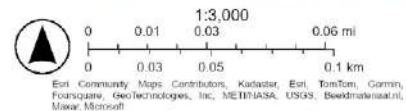
Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

60cm Resolution Metadata

16-1-2025

Soort vlak

- stengelomvattend havikskruid
- rapunzelklokje

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

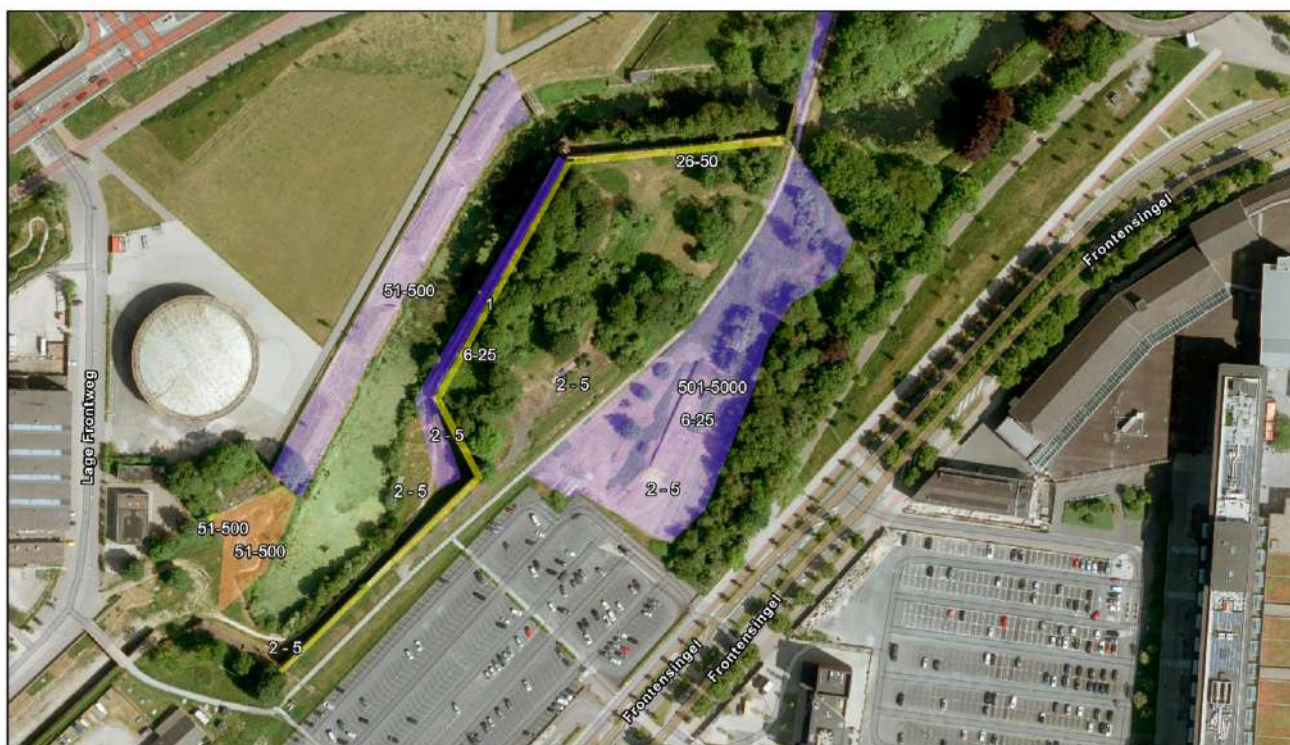
Citations

60cm Resolution Metadata

1:3,000
0 0.01 0.02 0.04 mi
0 0.01 0.03 0.06 km

Esri Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, ForeSight, GeoTechnologies, Inc., METI/IASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

16-1-2025

Soort vlak

- bonte wikke ondersoort varia
- ijzerhard
- stengelomvattend havikskruid

rapunzelklokje

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

60cm Resolution Metadata

1:3,000
0 0.01 0.03 0.06 mi
0 0.03 0.05 0.1 km

Esri Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, ForeSight, GeoTechnologies, Inc., METI/IASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

16-1-2025

Soort vlak

- ◆ robinia
- beemdtkroon

World Imagery

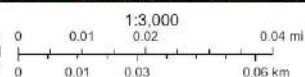
Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

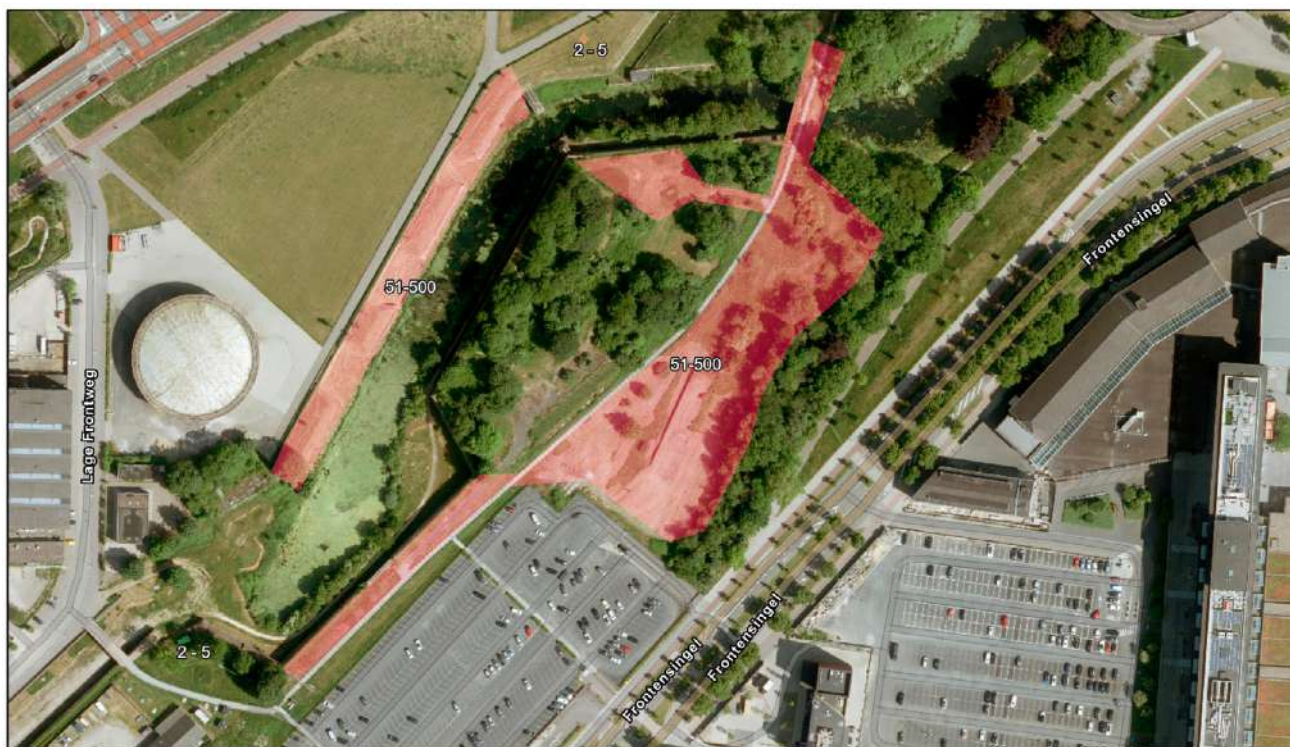
High Resolution 30cm Imagery

Citations

60cm Resolution Metadata

Esri Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc., METI/IASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

16-1-2025

Soort vlak

- grote kaardenbol
- ◆ robinia
- beemdtkroon

World Imagery

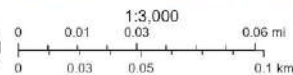
Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

60cm Resolution Metadata

Esri Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc., METI/IASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

FAUNA

Muurhagedis

In de Lage Fronten wordt volgens dezelfde systematiek gemonitord als in de Hoge Fronten. In onderstaande grafiek zijn de gegevens verwerkt van de afgelopen jaren. Niet alle jaren was de monitoringsactiviteit even intensief.

In totaal werden in 2024 zes telrondes verricht door CNME-vrijwilligers en medewerkers. Er werden in totaal 436 dieren geteld waarvan er 134 adulten, 232 subadulten en 70 juvenielen. In 2024 zijn er meer als twee keer zoveel adulten geteld als in 2023. Dit ook als resultaat van de succesvolle voortplanting in 2022, toen er een recordaantal van 284 juvenielen werd geboren.

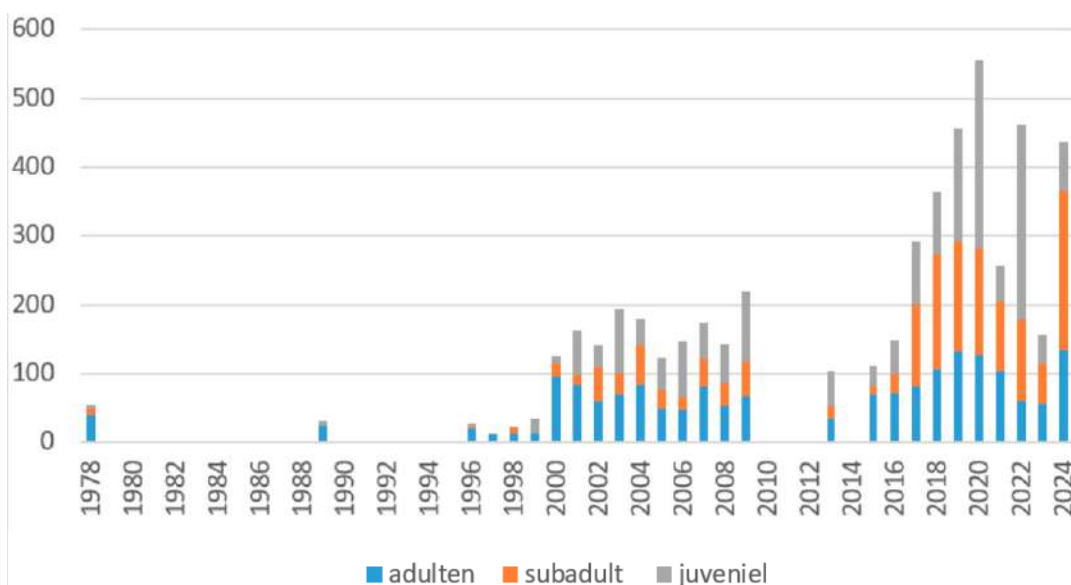
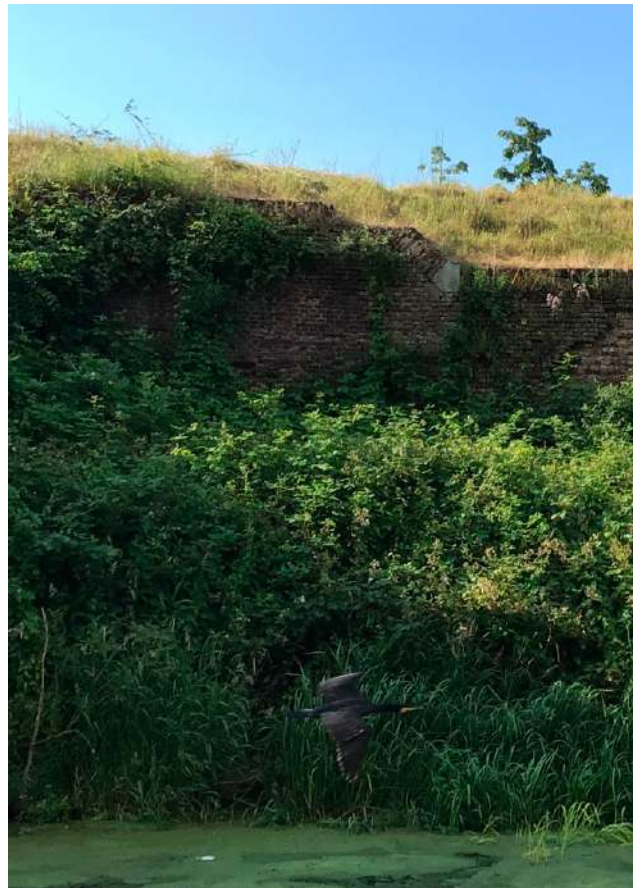
In 2024 zijn ook in de Lage Fronten dieren gevangen voor de herintroductie op de Sint Pietersberg. In het voorjaar zijn er op de courtine a-b 32 muurhagedissen weggevangen en overgeplaatst. Er zijn in het najaar geen juvenielen weggevangen. Nadere rapportage van de aantallen en ervaringen volgt nog vanuit het project 'Naar een nieuw bolwerk voor muurhagedis'.

Vogels

De ijsvogel werd in 2024 geregeld waargenomen (waarneming.nl).

Insecten

In 2024 zijn het staartblauwtje en argusvlinder verschillende malen waargenomen (categorie >=zeldzaam in waarneming.nl)

Figuur 25: geschatte aantal muurhagedissen in de Lage Fronten in de periode 1978- 2024.

Deze muurhagedissen gaan verhuizen naar de Sint Pietersberg.

In het project 'Nieuw een nieuw landschap voor muurhagedissen' is uitgebreid onderzoek gedaan of er op de Sint Pietersberg voldoende geschikte leefgebieden voor de muurhagedis is. Dit is door de provincie Limburg aan de Staat Natuur (International Union for Conservation of Nature) uitbesteed voor het uitvoeren van onderzoek. Hierbij bleek uit:

- De muurhagedissen komen uit de jaren 60 op de berg weer.
- De muurhagedissen zijn een soort reptiel.
- Door de grootschalige aanpak van de berg werd het leefgebied van de muurhagedissen vernietigd. Nu de natuur herstelt, is de muurhagedis er weer.
- Er zijn geen andere muurhagedissen meer terug te vinden op de Sint Pietersberg.
- De muurhagedissen zijn een soort reptiel.
- De muurhagedissen zijn een soort reptiel.

Overzicht

In 2024 en 2025 worden alle jaar door de muurhagedissen:

- Er zijn 20 muurhagedissen van 1 jaar oud en ca. 25 volwassen muurhagedissen aanwezig.
- Afhankelijk van het weer en de omstandigheden kan het aantal muurhagedissen variëren.
- De muurhagedissen worden in het voorjaar en in het najaar nog eens geteld.
- De muurhagedissen worden in het voorjaar en in het najaar nog eens geteld.

De muurhagedissen worden in het voorjaar en in het najaar nog eens geteld. De muurhagedissen worden in het voorjaar en in het najaar nog eens geteld.

CRM
Centraal Register Milieu

RAVON
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Natuurmonumenten

Streekwettelijke Natuur

Mariënwaard

Gebiedskarakteristiek

Mariënwaard is een van de vele oude landgoederen in Noord-Maastricht. De oude structuur van het landgoed is nog terug te zien in de aanwezigheid van vijvers, lanen en sloten. Het bos kent een mooie gevarieerde structuur met voorjaarsflora kenmerkend voor landgoederen. Door het natte karakter komt hier ook natte ruigte voor, met soorten als moerasspirea en kattenstaart. Het beheergebied is groter geworden t.o.v. 2022. Aan de noordoostkant is een strook bos en

braakliggend terrein dat spontaan aan het begroeien is, toegevoegd.

De vegetatietypen

Het nieuwe gebiedsdeel bestaat uit bos, glanshavergrasland, struweel en ruderaal ruigte. In het oude gebiedsdeel is te zien dat de strooiselruigte kleiner in oppervlakte is geworden.

Figuur 26: de vegetatietypen Mariënwaard 2024

Bos:

Lanen:

Glanshavergrasland:

Oever- en watervegetatie:

Ruderaal ruigte:

Struweel:

Verspreiding van bijzondere planten

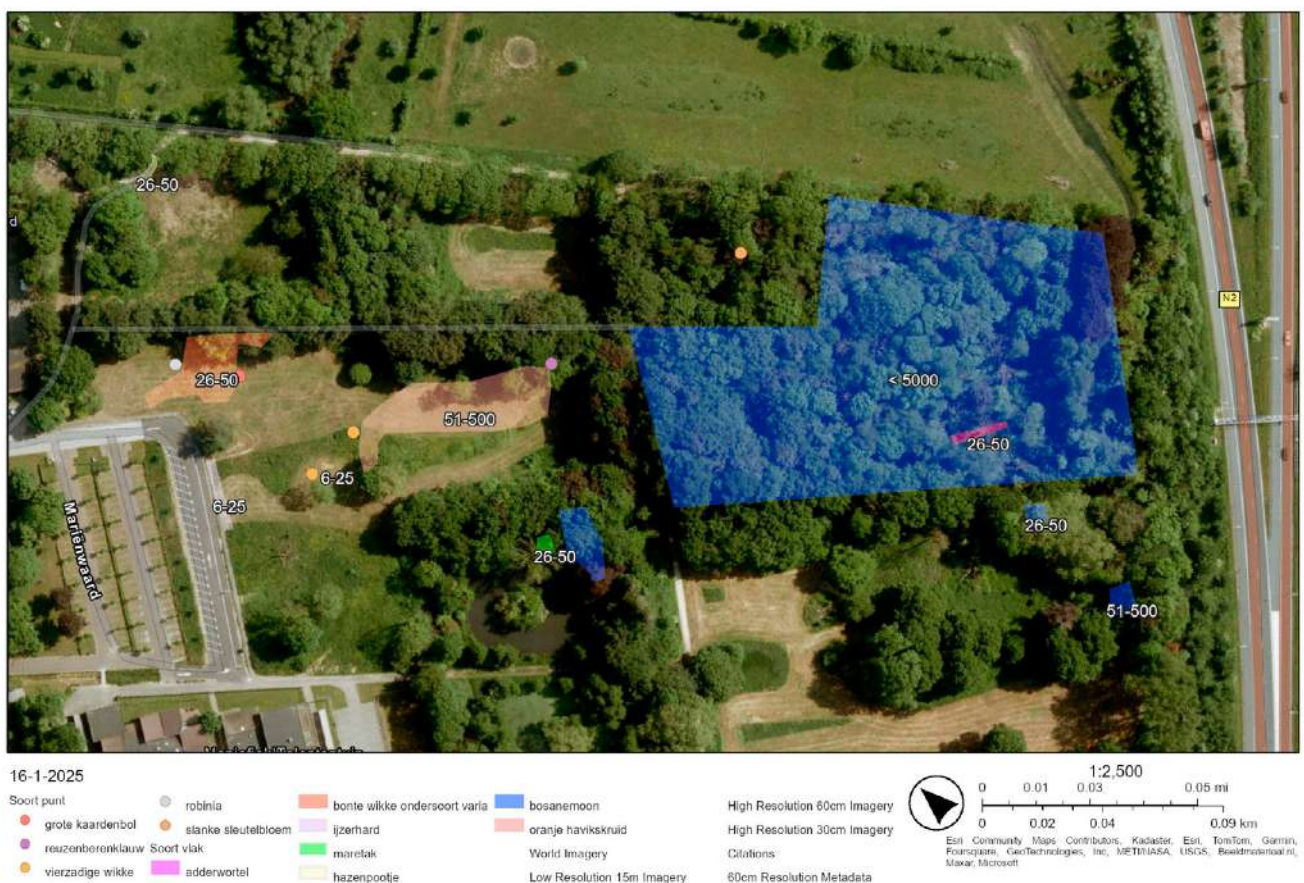
Op het nieuwe terreindeel werden vierzadige wikke, bonte wikke, hazenpootje en grote kaardenbol gekarteerd. Hier werden ook enkele exemplaren van de invasieve exoten, zijnde reuzenbereklaauw en robinia gevonden. Oranje havikskruid was aanwezig met 50-500 planten in het nieuwe deel van het gebied. In het oude gebiedsdeel is de slanke sleutelbloem in 2024 op één locatie gevonden met 2-5 exemplaren, in tegenstelling tot 2022 toen er drie locaties waren met

wel 80 exemplaren. Het voorkomen van de sleutelbloem wisselt al in aantallen sinds de monitoring in 2012.

Bosanemoon kent een kleinere verspreiding als in 2022. De aantalsklasse op deze plek is wel gelijk gebleven. Maretak is gelijk gebleven als in 2022.

In het oude bos werd voor het eerst adderwortel gekarteerd. Herfsttijloos, sneeuwklokje en groene bermzegge werden niet gekarteerd.

Figuur 27: bijzondere planten Mariënwaard

Oranje havikskruid

Hazenpootje

Grote kaardenbol

Bonte Wikke

Bosannemoon

Adderwortel

Slanke sleutelbloem

Robinia

Reuzenberenklauw

Natuurpark Nazareth

Gebiedskarakteristiek

Natuurpark Nazareth is opgedeeld in Oost en West. Dit jaar is Nazareth Oost (buiten de begrazing) en de toevoeging die bij Nazareth West ligt, genaamd Jerusalem voor het eerst gekarteerd. Dit deel is een paar jaar geleden opnieuw ingericht en ingezaaid met soortenrijk maaisel uit Maastricht. Beide terreinen worden als hooiland beheerd.

Vegetatietypen

De glanshavergraslanden langs de Kasteel Neubourgweg en van Jerusalem zijn beiden in ontwikkeling. Door structureel ecologisch beheer kunnen deze terreinen op termijn onder Glanshavergrasland 2 vallen. In het terrein Jerusalem ligt ook een poel met oevervegetatie.

Figuur 28: de vegetatietypen Nazareth Oost 2024

Glanshavergrasland

Glanshavergrasland

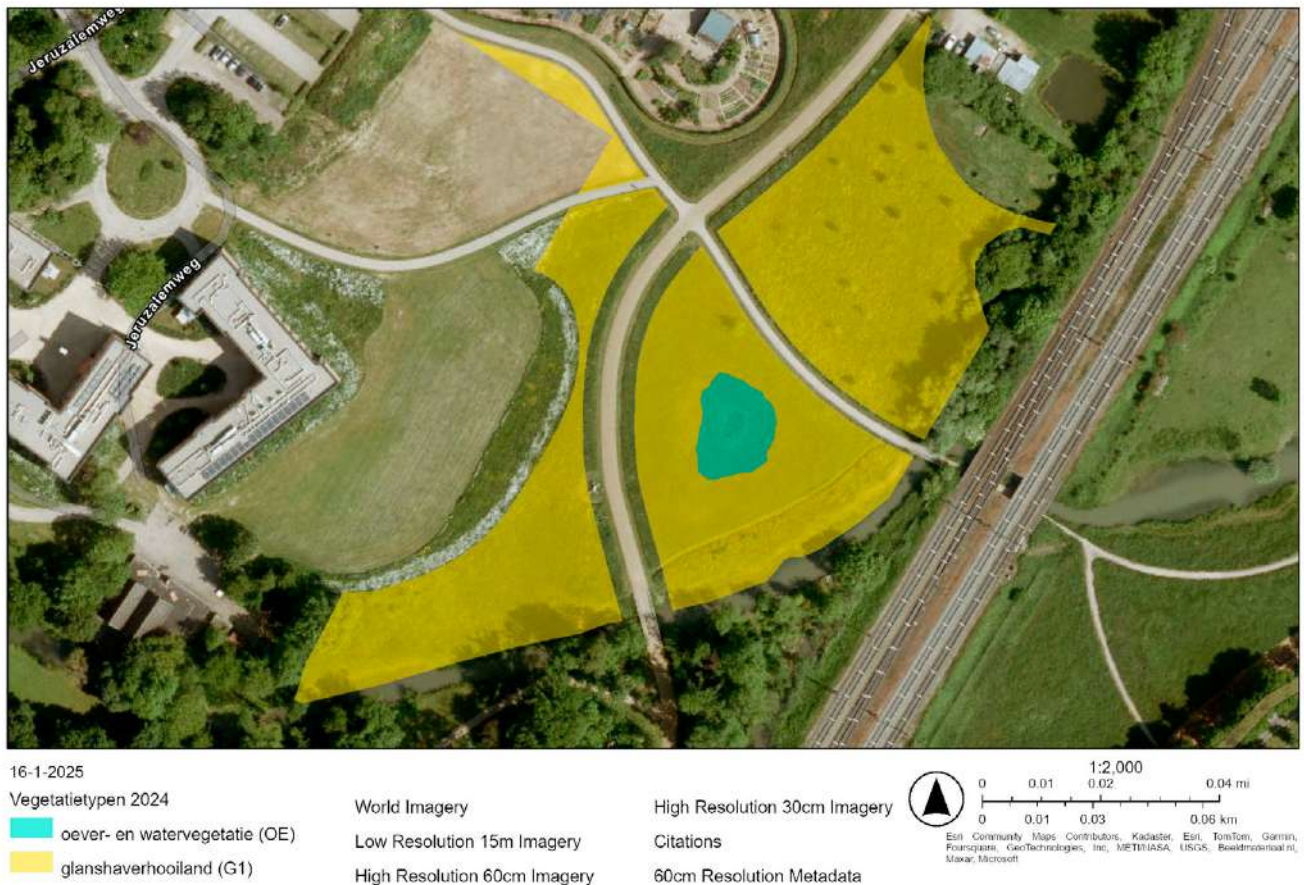

Glanshavergrasland

Water- en oeervegetatie

Figuur 18: Vegetatietypen Lage Fronten zuid 2024

Verspreiding van bijzondere planten

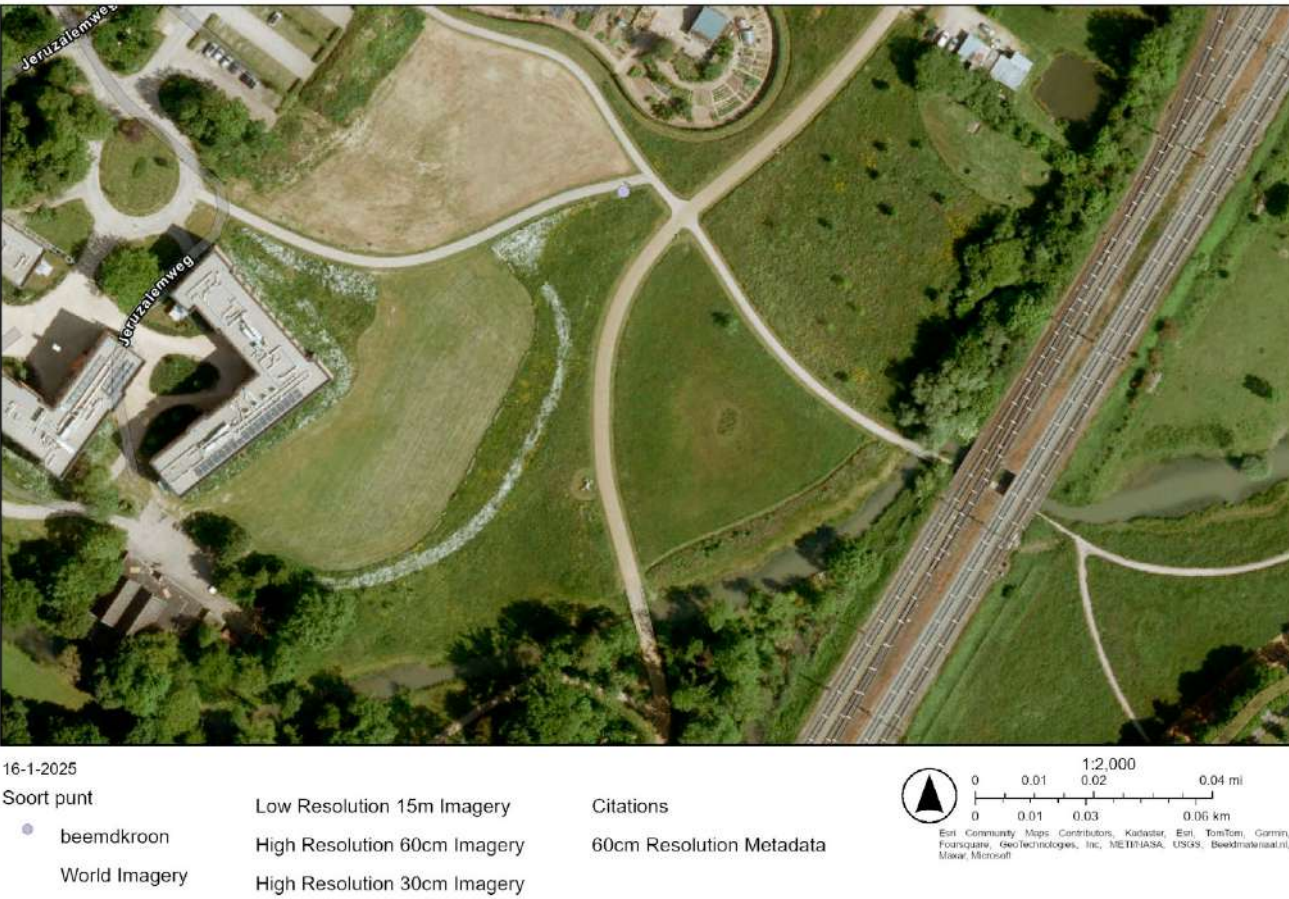
In het deel langs de Kasteel Neubourgweg zijn grotendeels dezelfde soorten gekarteerd als in 2022 zijnde grote kaardenbol, wilde marjolein en valse voszegge. Dit jaar werden geen sneeuwkllokjes gezien. Wel werden een paar exemplaren van de harige ratelaar gekarteerd. In het deel van Jerusalem werd een exemplaar van de beemdkroon gekarteerd.

Figuur 30: bijzondere planten Nazareth Oost

Figuur 31: bijzondere planten Jerusalem

Bermen: Lage kanaaldijk

Gebiedskarakteristiek

De kalkhoudende ondergrond en het ecologisch beheer zorgen voor een bloemen- en insectenrijkdom. Het zuidelijker deel van de bermen wordt niet langer door CNME beheerd.

Vegetatietypen

De vegetatietypen vallen onder het Glanshavergrasland G2 -type. Er is geen kaart van opgenomen.

Figuur 32-33: bijzondere planten Lage Kanaaldijk

8-1-2025

Soort vlak

- harige ratelaar
- beemdtkroon

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

Verspreiding van bijzondere planten

De verspreiding van de harige ratelaar is vergelijkbaar met die in 2019. Voor wilde marjolein is er een locatie bijgekomen aan de noordkant. Dit jaar werden ook beemdkruid, ijzerhard en donderkruid gekarteerd. Glaskruid is niet gekarteerd.

16-1-2025

Soort punt

Soort vlak

- ijzerhard
- donderkruid

- wilde marjolein
- World Imagery

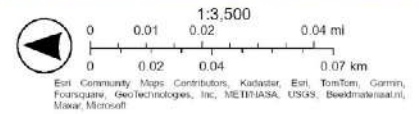
Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

1.2m Resolution Metadata

Esri, Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc., METI/ASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Maxar, Microsoft

Ijzerhard

Harig ratelaar

Donderkruid

Wilde marjolein

Vestingwerken: Preekherengang en Achter het vrijthof

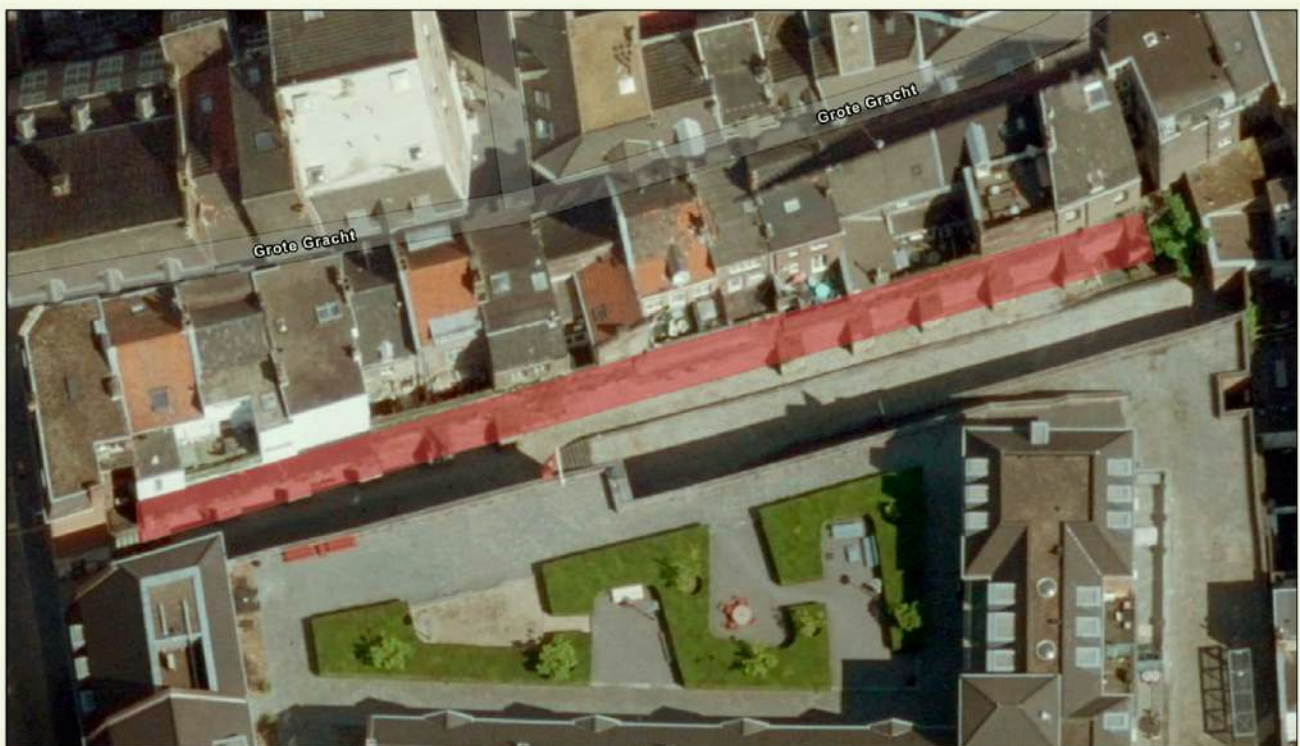
Gebiedskarakteristiek

Deze twee walmuurfragmenten liggen verscholen tussen de bebouwing. De verschillende verweerde steensoorten bieden een biotoop aan verschillende soorten muurplanten.

Vegetatietypen

De walmuren bij de preekherengang kennen een mooi ontwikkelde muurvegetatie, met een begroeiing van 5-25%. Het walmuurfragment Achter het Vrijthof is kleiner in oppervlakte en de muurbegroeiing dekt minder als 5% van de muur.

Figuur 34: Vegetatietypen Preekherengang

16-1-2025

Vegetatietypen 2024

muurvegetatie (M)
World Imagery

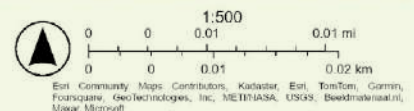
Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

15cm Resolution Metadata

Figuur 35: Vegetatietypen Achter het Vrijthof

16-1-2025

Vegetatietypen 2024

muurvoetvegetatie (MV)

World Imagery

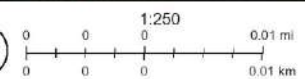
Low Resolution 15m Imagery

High Resolution 60cm Imagery

High Resolution 30cm Imagery

Citations

7.5cm Resolution Metadata

Esri, Community Maps Contributors, Kadaster, Esri, TomTom, Garmin, Forasquare, GeoTechnologies, Inc., METI/JASA, USGS, Beeldmateriaal.nl, Mosar, Microsoft

Preekherengang

Achter het Vrijthof

Figuur 36-37: Bijzondere planten Preekherengang

22-1-2025

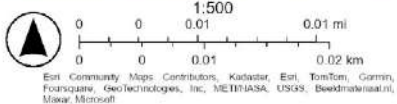
Soort vlak

muurbloem

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery
High Resolution 60cm Imagery
High Resolution 30cm Imagery

Citations
15cm Resolution Metadata

8-1-2025

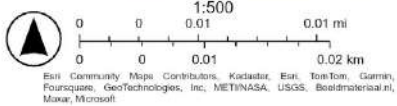
Soort vlak

stengelumvattend havikskruid

World Imagery

Low Resolution 15m Imagery
High Resolution 60cm Imagery
High Resolution 30cm Imagery

Citations
15cm Resolution Metadata

Achter het Vrijthof

Preekherengang en Achter het Vrijthof

Verspreiding van bijzondere planten

De aantallen in planten lijken minder te zijn geworden. De muurbloem is niet Achter het Vrijthof gezien. En op de Preekherengang valt de muurbloem in 2024 in een aantalsklasse lager als in 2022. Ook het stengelomvattend havikskruid lijkt in aantallen te zijn terug gelopen, op de locatie Achter het Vrijthof. Bij de Preekherengang bleef dit havikskruid wel gelijk in aantalsklasse.

Figuur 38: Bijzondere planten Achter het Vrijthof

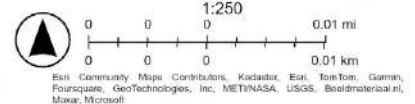
8-1-2025

Soort vlak

stengelomvattend havikskruid
World Imagery

Low Resolution 15m Imagery
High Resolution 60cm Imagery
High Resolution 30cm Imagery

Citations
7.5cm Resolution Metadata

Literatuur

CNME Maastricht en regio, 2010. Jaarverslag Hoge Fronten 2009.

CNME Maastricht en regio, 2024. Monitorrapport 2023. Ecologisch beheer in Maastricht en regio.

Cortenraad J., Mulder T., 1998. Actualisering van de lijst van bedreigde planten in Limburg. Natuurhistorisch Maandblad, Juli 1998, Jaargang 87, 161-170

Creemers, R.C.M., 2023. Uitklimvoorzieningen voor amfibieën in straatkolken Resultaten veldproef voorjaar 2023.

Creemers, R.C.M. & C. Frissen-Moors, 2024. Haalbaarheidsstudie en uitzetplan voor herintroductie muurhagedis Sint-Pietersberg. RAVON/ CNME in opdracht van Prov. Limburg.

Creemers, R.C.M., 2024. Amfibieën in straat- en trottoirkolken Maastricht. Knelpunten-analyse 2024, RAVON.

Janse, J. & E.Goverse, 2024. Vroedmeesterpad en Geelbuikvuurpad

Resultaten monitoring 2024. Presentatie Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad, 2024, RAVON. Floron, Rode Lijst Nederlandse flora, 2000. <http://www.floron.nl>

Floron: "Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria' van FLORON (2014).

Schaminée J., S`ykora K., Smits N., Horst M., 2010. Veldgids Plantengemeenschappen van Nederland. KNNV Uitgeverij Zeist.

Spikmans, F. & R. Creemers, 2024. Explosie van muurhagedis-introducties. Tijdschrift RAVON 2024, jaargang 26, nummer 4.

Stichting RAVON, Handleiding Meetnet Reptielen en amfibieën.

www.floravannederland.nl

www.knmi.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

Colofon

Voor meer informatie of vragen over deze publicatie, kunt u contact opnemen met CNME. Dat kan via info@cnme.nl of telefonisch: 043 - 321 99 41. Onze ecologen en experts staan u graag te woord.

Monitoring, eindredactie en samenstelling:
CNME

Fotografie:
CNME, Robin Kraaij, Daniel (via waarneming.nl),
Thessa Otto, Aron Nijs, Isabella Woudsma, Dennis
van Hooren

Met speciale dank aan:
Jos Cobben, Willem Vergoossen, Luis Pereira,
Mariam Bozhilova, Joran Janse, Raymond Creemers

Contact:
CNME
Capucijnengang 10
6211 RN Maastricht

CNME heeft geprobeerd om van alle beelden de maker te achterhalen. Denkt u dat een vermelding onjuist is? Neem dan contact op. Alle rechten in deze publicatie behoren toe aan Stichting CNME Maastricht en regio.

